

Olsztyn, dnia 8 sierpnia 2019 r.

**WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI**

FK-IV.431.23.2019

**Szanowny Pan
Marek Chojnowski
Starosta Elcki
ul. Piłsudskiego 4
19-300 Elk**

Stosownie do art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092), zwanej dalej „ustawą o kontroli w administracji rządowej”, przekazuję Panu treść wystąpienia pokontrolnego.

Wystąpienie pokontrolne

Kontrolę przeprowadzono w Starostwie Powiatowym w Elku, ul. Piłsudskiego 4, 19-300 Elk, NIP: 8481827319, REGON: 790671053.

W okresie objętym kontrolą oraz w dniu rozpoczęcia czynności kontrolnych stanowiska pełnili:

- **Pan Marek Chojnowski** – Starosta, pełniący obowiązki przez dwie kolejne kadencje, tj. wybrany na stanowisko w dniu 22 grudnia 2014 r. Uchwałą Rady Powiatu Elckiego Nr II.3.2014 oraz w dniu 6 grudnia 2018 r. Uchwałą Rady Powiatu Elckiego Nr I.3.2018.
- **Pan Robert Dawidowski** – Wicestarosta, wybrany na stanowisko w dniu 6 grudnia 2018 r. Uchwałą Rady Powiatu Elckiego Nr I.4.2018.
- **Pani Anna Iwaszko** – Wicestarosta, wybrana na stanowisko w dniu 22 grudnia 2014 r. Uchwałą Rady Powiatu Elckiego Nr II.4.2014. Pełniąca ww. funkcję do 5 grudnia 2018 r. *[akta kontroli str. 31-32]*

Osobą odpowiedzialną za realizację zadania z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej i/lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego był:

- główny specjalista w Wydziale Organizacyjnym Starostwa Powiatowego w Elku - w zakresie dot. m.in. przygotowania projektów porozumień z gminami, Okręgową Radą Adwokacką w Białymstoku i Okręgową Izbą Radców Prawnych w Białymstoku oraz projektów umów z adwokatami i radcami prawnymi, ustalenia harmonogramu pracy punktów, upowszechniania wśród mieszkańców powiatu informacji o systemie nieodpłatnej pomocy prawnej, przeprowadzania kontroli funkcjonowania lokali, w których usytuowane są punkty nieodpłatnej pomocy prawnej;

- główny specjalista w Wydziale Informacji i Cyfryzacji Starostwa Powiatowego w Ełku - w zakresie dot. wyłonienia organizacji pozarządowej do prowadzenia punktu nieodpłatnej pomocy prawnej i/lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, przygotowania projektu umów z wyłonioną organizacją pozarządową, przeprowadzania kontroli wykonywania umowy przez organizację pozarządową na zasadach określonych w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

[akta kontroli str. 31-36]

Kontrolę przeprowadził pracownik Warmińsko - Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, Wydziału Finansów i Kontroli, Oddziału prowadzenia i koordynacji kontroli, tj. **Iwona Zajac** – inspektor wojewódzki – legitymacja służbowa nr 3/2015 wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, upoważnienie Wojewody Warmińsko – Mazurskiego Nr FK-VI.0030.572.2019 z dnia 7 czerwca 2019 r.

[akta kontroli str. 27-28]

Kontrolę przeprowadzono w dniach 10, 11 i 13 czerwca 2019 r., co zostało odnotowane w Książce kontroli Starostwa Powiatowego w Ełku pod pozycją 2/2019.

[akta kontroli str. 1-11]

Przedmiotem kontroli była realizacja przez powiat (w porozumieniu z gminami albo samodzielnie) zadań zleconych z zakresu administracji rządowej polegających na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczeniu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej, w związku z wytycznymi Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości z dnia 27 lutego 2019 r. oraz 8 kwietnia 2019 r., znak: DSF-XI.692.30.2019. Kontroli zostały poddane również dwa punkty, w których udzielana jest nieodpłatna pomoc prawna.

[akta kontroli str. 1-26a]

Okres objęty kontrolą: od 1 stycznia 2018 r. do 10 czerwca 2019 r., tj. do dnia rozpoczęcia czynności kontrolnych.

[akta kontroli str. 16-26a]

Kontrola została przeprowadzona na podstawie art. 2 pkt 1 i art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092) oraz art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2017 r., poz. 2234), w związku z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (Dz. U. z 2019 poz. 294), zwanej dalej „ustawą”.

Starosta Ełcki upoważnił pracowników odpowiedzialnych za realizację zadania do udzielania informacji i wyjaśnień oraz udostępniania dokumentów związanych z niniejszą kontrolą, a także – w przypadku głównego specjalisty w Wydziale Organizacyjnym - do wzięcia udziału w oględzinach punktów.

[akta kontroli str. 39-30]

Na podstawie ustaleń kontroli działalność jednostki kontrolowanej ocenia się **pozytywnie**

z nieprawidłowościami.

Powyższa ocena wynika z następujących ustaleń i ocen dokonanych w poszczególnych obszarach (zagadnieniach) objętych kontrolą:

1) Organizacja systemu nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej, w szczególności:

a) obsada punktów i praca z wykonawcami

Lokalizacja punktów i harmonogram dyżurów

Stosownie do art. 8 ust. 2 ustawy, na każdy powiat przypada liczba punktów nieodpłatnych porad prawnych odpowiadająca mnożnikowi zdefiniowanemu w art. 20 ust. 4 ustawy. W myśl art. 11 ust. 1 ustawy, powiat powierza prowadzenie połowy punktów nieodpłatnej pomocy prawnej organizacji pozarządowej (stan prawny na dzień 31 grudnia 2018 r.).

Na mocy art. 1 pkt 15 ustawy z dnia 15 czerwca 2018 r. o zmianie ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej i edukacji prawnej oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r. poz. 1467), zwanej dalej „ustawą nowelizacyjną”, od 1 stycznia 2019 r. wprowadzony został nowy podział punktów między wykonawców świadczących usługi nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, zgodnie z którym powiat powierza połowę punktów do prowadzenia adwokatom i radcom prawnym z przeznaczeniem na udzielenie nieodpłatnej pomocy prawnej, a połowę organizacji pozarządowej prowadzącej działalność pożytku publicznego z przeznaczeniem na udzielenie nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.

Zgodnie z art. 11 ust. 1c ustawy, połowę punktów przeznaczonych do prowadzenia przez organizację pozarządową przeznacza się na świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.

W 2018 r. na terenie powiatu ełckiego utworzono łącznie 4 punkty nieodpłatnej pomocy prawnej, z tego:

a) 2 punkty prowadzone przez Powiat Ełcki, tj.:

- 1) punkt stały, w którym pomoc była świadczona przez adwokatów wyznaczonych przez Okręgową Radę Adwokacką w Białymstoku, zlokalizowany był w budynku Urzędu Gminy w Ełku przy ul. Kościuszki 28A, 19-300 Ełk; pomoc świadczona była 5 dni w tygodniu, tj. od poniedziałku do piątku w godzinach od 13.00 do 17.00;
- 2) punkt stały, w którym pomoc była świadczona przez radców prawnych wyznaczonych przez Okręgową Izbę Radców Prawnych w Białymstoku, zlokalizowany był przy ul. Małeckich 3/28, 19-300 Ełk; pomoc świadczona była 5 dni w tygodniu, tj. od poniedziałku do piątku w godzinach od 10.00 do 14.00;

[akta kontroli str. 12-15]

- b) 2 punkty mobilne prowadzone przez organizację pozarządową wyłonioną w otwartym konkursie ofert, tj. Fundację Honeste Vivere z siedzibą w Warszawie, które były usytuowane w:

- Starych Juchach przy ul. Ełckiej 8 (lokal był czynny: w poniedziałek i w czwartek w godzinach 9.00-13.00) oraz w miejscowości Straduny przy ul. Michała Kajki 10/3 (lokal był czynny: we wtorek, w środę i w piątek w godzinach od 8.00 do 12.00);
- Kalinowie przy ul. Szkolnej 1 (lokal był czynny: we wtorek, w środę i w piątek w godzinach od 8.00 do 12.00) oraz w Prostkach przy ul. 1 Maja 44B (Urząd Gminy Prostki - lokal był czynny: w poniedziałek i w czwartek w godzinach od 8.00 do 12.00). *[akta kontroli str. 12-15, 121-125]*

W związku z tym, iż ustawa nowelizacyjna nie zmieniła zasad określania liczby punktów przypadających na dany powiat, Starostwo Powiatowe w Ełku również w 2019 r. zobowiązane było uruchomić łącznie 4 punkty, które stosownie do znowelizowanego art. 11 ustawy powinny zostać rozdysponowane między wykonawców w następujący sposób:

- a) 1 punkt powierzony adwokatom z przeznaczeniem na udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej;
- b) 1 punkt powierzony radcom prawnym z przeznaczeniem na udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej;
- c) 1 punkt powierzony organizacji pozarządowej z przeznaczeniem na udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej;
- d) 1 punkt powierzony organizacji pozarządowej z przeznaczeniem na świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.

Ustalono, iż wywiązano się z ww. obowiązku i na terenie powiatu ełckiego utworzono 4 punkty, które są prowadzone przez tych samych wykonawców oraz działają w tych samych miejscach, dniach i godzinach co w roku 2018. Zmianie uległ zakres usług, który został poszerzony o świadczenie nieodpłatnych porad obywatelskich. Od 1 stycznia 2019 r. w 2 punktach zlokalizowanych na terenie Miasta Ełk, prowadzonych przez Powiat Ełcki, nadal udzielana jest nieodpłatna pomoc prawna. Natomiast w przypadku 2 punktów mobilnych, prowadzonych przez Fundację *Honeste Vivere* z siedzibą w Warszawie harmonogram pracy dyżurów określony w umowie z ww. organizacją pozarządową (stan na dzień 1 stycznia 2019 r.) zakładał, iż w każdym z tych punktów odbywać się będą dyżury z dwiema usługami po 2 godziny dziennie, tj. 2 godziny nieodpłatnej pomocy prawnej i 2 godziny nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego. *[akta kontroli str. 319-332]*

Odnosnie przyjętego na dzień 1 stycznia 2019 r. harmonogramu należy zauważyć, że ustawodawca dał podstawy do dowolnego podzielenia czasu dyżurów jedynie w przypadku powiatów 2-punktowych, gdzie jeden z punktów powierza się organizacji pozarządowej, która udziela nieodpłatnej pomocy prawnej i świadczy nieodpłatne poradnictwo obywatelskie w tym punkcie, a zakres czasowy dyżurów reguluje się w dowolny sposób w umowie (art. 11 ust. 1a ustawy). Powyższy przypadek nie dotyczy Powiatu Ełckiego, na terenie którego działają 4 punkty, w tym 2 prowadzone przez organizację pozarządową. Taka liczba punktów powoduje, że wszystkie punkty, a tym samym i dyżury powinny świadczyć jedną tylko usługą. Jedynym wyjątkiem od powyższej zasady są postanowienia art. 14 ustawy nowelizacyjnej, na podstawie którego możliwym jest rozszerzenie usług w punktach pomocy prawnej o nieodpłatne poradnictwo obywatelskie w ciągu trwania całego roku 2019, gdzie rozszerzenie może mieć miejsce od dowolnego miesiąca, a poradnictwo obywatelskie może być prowadzone podczas wskazanych dyżurów (w określone dni tygodnia) w punktach prowadzonych przez organizację

pozarządową. Jednakże trzeba podkreślić, że ww. przepis nie daje podstaw do podzielenia 4-godzinnego dyżuru na udzielanie tego samego dnia nieodpłatnej pomocy prawnej i poradnictwa obywatelskiego, jak również stanowi on - w okresie jednego roku - zasady szczególne w stosunku do ogólnych przepisów art. 11 ust. 1a – 1c ustawy, regulujących liczbę punktów w powiecie oraz ich przeznaczenie na nieodpłatną pomoc prawną lub nieodpłatne poradnictwo obywatelskie. Podobne stanowisko zajął Minister Sprawiedliwości w odpowiedziach dotyczących istotnych zagadnień prawnych, zamieszczonych na stronie internetowej www.darmoweporadyprawne.gov.pl (pyt. nr 5).

Kontrola wykazała, iż przyczyną przyjęcia wyżej przedstawionego sposobu podziału czasowego pomiędzy poszczególne zakresy w harmonogramie, obowiązującym na dzień 1 stycznia 2019 r., była chęć sprawiedliwego potraktowania mieszkańców gmin wiejskich z terenu powiatu ełckiego poprzez zapewnienie im dostępu zarówno do nieodpłatnej pomocy prawnej jak i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego. *[akta kontroli str. 121-122]*

Pozytywnie ocenia się samą motywację Starosty Ełckiego przy podejmowaniu ww. decyzji, tj. chęć przybliżenia obu usług do mieszkańców gmin, jednakże zgłasza się uwagi do sposobu osiągnięcia zamierzonego celu, tj. podzielenia czasu dyżurów po 2 godziny świadczenia po jednej usłudze. Powyższe można było osiągnąć poprzez zastosowanie postanowień art. 8 ust. 10 ustawy i uruchomienie dwóch punktów, świadczących odrębne usługi, gdzie każdy z czterogodzinnych dyżurów w określonym dniu tygodnia zorganizowany zostałby w innej gminie.

Niewłaściwe przeznaczenie punktów powierzonych do prowadzenia organizacji pozarządowej, tj. przeznaczenie 2 punktów na świadczenie nieodpłatnej pomocy prawnej i na świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego należy ocenić jako uchybienie skutkujące naruszeniem art. 11 ust. 1 c ustawy. Osobą odpowiedzialną za powstanie ww. uchybienia jest Starosta Ełcki.

Jednocześnie stwierdzono, iż od początku 2019 r. harmonogram prac dyżurów dwukrotnie ulegał zmianom i na dzień rozpoczęcia kontroli, tj. 10 czerwca 2019 r. przedstawiał się następująco:

- w obydwu punktach mobilnych w okresie od 01.01.19 r. – 30.04.19 r. świadczona była nieodpłatna pomoc prawna;
- w obydwu punktach mobilnych w okresie od 01.05.19 r. – 31.08.19 r. świadczone jest nieodpłatne poradnictwo obywatelskie;
- w obydwu punktach mobilnych w okresie od 01.09.19 r. – 31.12.19 r. będzie udzielana nieodpłatna pomoc prawna i będzie świadczone nieodpłatne poradnictwo obywatelskie. *[akta kontroli str. 334-335]*

Na powyższą okoliczność Starosta Ełcki złożył następujące wyjaśnienia: *„W związku z nowelizacją Ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej organizacje pozarządowe, które chciały startować w konkursach na nieodpłatną pomoc prawną i nieodpłatne poradnictwo obywatelskie musiały przeszkolić swoich prawników w zakresie udzielania nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego. Fundacja Honeste Vivere, która wygrała konkurs na wyłonienie organizacji pozarządowej, która w danym roku kalendarzowym będzie świadczyła nieodpłatną pomoc prawną i nieodpłatne poradnictwo obywatelskie na terenie powiatu ełckiego zgłosiła*

problemy związane z brakiem możliwości wzięcia udziału w ww. szkoleniu. W związku z tym zostały dokonane zmiany w harmonogramie funkcjonowania punktów, tak aby nie pozbawiać mieszkańców powiatu ełckiego możliwości rozwiązywania swoich prawnych problemów (...).”
[akta kontroli str. 57-66]

Powyższe wyjaśnienia znalazły potwierdzenie w załączonej do wyjaśnień dokumentacji.

[akta kontroli str. 68-75]

W związku ze zgłoszeniem przez organizację pozarządową problemów z zapewnieniem należytego prowadzenia punktu w zakresie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, a co za tym idzie świadczenie w punktach prowadzonych przez Fundację Honeste Vivere tylko jednej usługi, tj. nieodpłatnej pomocy prawnej nie zgłasza się uwag do zmian harmonogramu w części dot. okresu 01.01.19 r. – 30.04.19 r.

Odnośnie harmonogramu w części dot. okresu 01.05.19 r. – 31.08.19 r. podkreśla się, iż w momencie odbycia wymaganych szkoleń przez pracowników Fundacji Honeste Vivere i przedłożenia Staroście Ełckiemu dokumentacji poświadczającej odpowiednią wiedzę i umiejętności osób świadczących usługi z ramienia ww. fundacji, możliwe jest udzielanie w punktach prowadzonych przez organizację pozarządową usług w zakresie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.

Natomiast odnośnie harmonogramu w części dot. okresu 01.09.19 r. – 31.12.19 r. zgłasza się takie same uwagi jak w przypadku harmonogramu obowiązującego na dzień 1 stycznia 2019 r.

Konkurs ofert i wybór oferty

W celu powierzenia prowadzenia punktów nieodpłatnych porad prawnych oraz/lub nieodpłatnych porad obywatelskich organizacji pozarządowej, Zarząd Powiatu Ełckiego Uchwałą Nr 38.124.2018 z dnia 25 października 2018 r. ogłosił konkurs ofert na realizację w roku 2019 zadania publicznego objętego kontrolą.

Ustalono, iż wskazany w ogłoszeniu zakres otwartego konkursu ofert obejmował powierzenie prowadzenia 2 punktów przeznaczonych na udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w powiecie ełckim.

Przedmiotowe ogłoszenie zawierało: informacje o rodzaju zadania, wysokości środków publicznych przeznaczonych na jego realizację, zasadach przyznania dotacji, terminach, miejscu i warunkach realizacji zadania, terminie i sposobie składania ofert, trybie i kryteriach stosowanych przy wyborze ofert oraz terminie dokonania wyboru ofert. Ogłoszenie zawierało również informacje o poszerzonym ustawą zakresie świadczonych usług, poprzez wskazanie do realizacji zadań zawartych w art. 3 ust. 1 pkt 1-3 i 4 oraz 3a ust. 1 ustawy, a także informację o powierzeniu organizacji pozarządowej realizację zadania z zakresu edukacji prawnej (pkt II).

Ponadto Starosta Ełcki – uwzględniając nowy podział usług wprowadzony ustawą nowelizacyjną – odrębnie określił wymagania dla powierzenia prowadzenia w roku 2019 punktów, tj.: warunki, które powinna spełniać organizacja pozarządowa ubiegająca się o powierzenie prowadzenia punktu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz warunki, które powinna spełniać organizacja pozarządowa ubiegająca się o powierzenie prowadzenia punktu na świadczenie usług w zakresie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.

Zgodnie z pkt. IX ogłoszenia procedura rozpatrywania ofert obejmowała ocenę formalną oraz ocenę merytoryczną. Jednym z elementów ogłoszenia były również opracowane w formie

punktowej kryteria oceny merytorycznej ważne ze względu na specyfikę zadania konkursowego. Każdemu wskaźnikowi podlegającemu ocenie przypisano skalę punktów, jaką można otrzymać za tę kategorię. *[akta kontroli str. 245-252]*

W wyniku weryfikacji treści ogłoszenia o otwartym konkursie ofert stwierdzono następujące uchybienia:

- 1) W treści ogłoszenia nie wskazano - jako jeden z warunków otwartego konkursu ofert - na możliwość wydłużenia czasu trwania dyżurów do 5 godzin we wszystkich punktach na obszarze powiatu ełckiego, w przypadku zaistnienia okoliczności, o których mowa w art. 8 ust. 6 ustawy, tj. gdy liczba osób uprawnionych, którym ma zostać udzielona nieodpłatna pomoc prawna lub świadczone nieodpłatne poradnictwo obywatelskie, uniemożliwia sprawne umawianie terminów wizyty w punktach na obszarze danego powiatu. Powiat powołując konkretne artykuły ustawy, na podstawie których określono zasady udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, nie wymienił art. 8 ust. 6 ustawy, stanowiącego o możliwości wydłużenia czasu trwania dyżurów do 5 godzin.

[akta kontroli str. 245-252]

W związku z powyższym brak w ogłoszeniu ww. zapisów oceniono w kategorii uchybienia, którego przyczyną było przeoczenie pracownika Starostwa, który przygotowywał treść ogłoszenia o konkursie ofert. Skutkiem ww. uchybienia było naruszenie przepisów art. 8 ust. 6 ustawy.

- 2) W treści ogłoszenia nie wskazano - jako jeden z warunków jakie powinna spełniać organizacja pozarządowa chcąc udzielać nieodpłatnej pomocy prawnej - konieczności gwarantowania przez organizację pozarządową należytego wykonania zadania w zakresie zapewnienia przestrzegania zasad etyki przy udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej, w szczególności w sytuacji gdy zachodzi konflikt interesów oraz opracowania i stosowania przez organizację pozarządową standardów obsługi i wewnętrznego systemu kontroli jakości udzielanej nieodpłatnej pomocy prawnej, zgodnie z art. 10 ust. 1 pkt 1 lit. c) i d) ustawy nowelizacyjnej.

[akta kontroli str. 245-252]

- 3) W ogłoszeniu o otwartym konkursie ofert nie zawarto wymogu dołączenia do oferty:
  - w przypadku nieodpłatnej pomocy prawnej:
    - a) dokumentu opisującego standardy obsługi i wewnętrzny system kontroli jakości udzielanej nieodpłatnej pomocy prawnej;
    - b) pisemnego zobowiązania do zapewnienia przestrzegania zasad etyki przy udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej, w szczególności w sytuacji gdy zachodzi konflikt interesów.
  - w przypadku nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego:
    - a) dokumentu opisującego standardy obsługi i wewnętrzny system kontroli jakości świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego;
    - b) pisemnego zobowiązania do zapewnienia poufności w związku ze świadczeniem nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego i jego dokumentowaniem; profesjonalnego i rzetelnego świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego; przestrzegania zasad etyki przy udzielaniu nieodpłatnego

poradnictwa obywatelskiego, w szczególności w sytuacji gdy zachodzi konflikt interesów;

- c) zaświadczenia, o którym mowa w art. 11 ust. 3a pkt 2 ustawy, albo zaświadczenie potwierdzające ukończenie szkolenia, o którym mowa w art. 11a ust. 1 ustawy z oceną pozytywną, przez osoby, o których mowa w art. 10 ust. 1 pkt 2 lit. b ustawy nowelizacyjnej. [akta kontroli str. 245-252]

Odnośnie uchybień, o których mowa w pkt 2 i 3 Starosta Ełcki złożył następujące wyjaśnienia: *„W ogłoszeniu o konkursie na rok 2019 nie zawarto wymogu dołączenia dokumentu opisującego standardy obsługi i wewnętrzny system kontroli jakości udzielanej NPP oraz wymogu dołączenia zaświadczenia o przebytych szkoleniach z powodu przeoczenia. Pozostałe klauzule i oświadczenia wymienione (...) (zarówno te dotyczące NPP, jak i NPO) były dołączone do wszystkich złożonych ofert.”* [akta kontroli str. 57-66]

Należy podkreślić, że dołączenie przez oferentów nie wskazanych w ogłoszeniu, a wymaganych przepisami prawa dokumentów wynikało z tego, że organizacje pozarządowe często przystępują do kilku konkursów w powyższym zakresie i bazują na ustandaryzowanym druku oferty wraz z załącznikami, w którym zmieniany jest jedynie adresat oraz wartości kalkulacyjne.

Brak określenia w ogłoszeniu o konkursie wymagań jakie powinna spełniać organizacja pozarządowa chcąc udzielać nieodpłatnej pomocy prawnej we wskazanym powyżej zakresie, jak również brak zapisów w zakresie konieczności dołączenia do oferty ww. dokumentów oceniono w kategorii uchybienia. Skutkiem ww. uchybienia było naruszenie przepisów art. 10 ust. 1 pkt 1 lit. c) i d), art. 10 ust. 2 pkt 3 i 4 oraz art. 10 ust. 4 ustawy nowelizacyjnej.

- 4) W ogłoszeniu o konkursie - w części dot. dokumentów, jakie należy dołączyć do oferty w zakresie nieodpłatnej pomocy prawnej - zawarto zapis: *„zawarte umowy lub promesy ich zawarcia z adwokatem, radcą prawnym, doradcą podatkowym (...)”*.

[akta kontroli str. 245-252]

Zgodnie z art. 10 ust. 1 pkt 1 lit. b) ustawy nowelizacyjnej, w przypadku przeznaczenia punktu na udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej – posiada umowę zawartą z adwokatem, radcą prawnym, doradcą podatkowym lub osobą, o której mowa w art. 11 ust. 3 pkt 2 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Na powyższą okoliczność Starosta Ełcki złożył następujące wyjaśnienia: *„Tekst ogłoszenia bazował na pierwotnej wersji ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej (art. 11 ust. 6 pkt 2). Na skutek przeoczenia w tekście ogłoszenia otwartego konkursu ofert na realizację w roku 2019 zadań publicznych w zakresie powierzenia prowadzenia punktów nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej w powiecie ełckim nie wykreśliliśmy zwrotu „promesy ich zawarcia”. Niemniej jednak wszyscy oferenci dołączali do swoich ofert tylko i wyłącznie umowy.”* [akta kontroli str. 245-252]

Wprowadzenie do ogłoszenia zapisów o możliwości składania promes dot. zawarcia umowy z adwokatem lub radcą prawnym stanowi uchybienie, gdyż przedmiotowy zapis zawarty był w treści nieobowiązującej w dniu ogłoszenia konkursu ustawy. Zapisy art. 10 ust. 1 pkt 1 lit. b) ustawy nowelizacyjnej weszły w życie w dniu 16 sierpnia 2018 r. i powinny być stosowane w przypadku konkursów ofert na 2019 rok.

Osobą odpowiedzialną za powstanie ww. uchybień jest główny specjalista w Wydziale Informacji i Cyfryzacji Starostwa Powiatowego w Ełku oraz osoba bezpośrednio go nadzorująca.

W celu opiniowania złożonych ofert Zarząd Powiatu w Ełku powołał komisję konkursową. Szczegółowe zasady jej działania określono w regulaminie pracy, stanowiącego załącznik do Uchwały nr 44.134.2018 Zarządu Powiatu Ełckiego z dnia 5 grudnia 2018 r.

[akta kontroli str. 253-256]

W ramach otwartego konkursu wpłynęły 3 oferty. Wszystkie oferty złożone zostały poprawnie pod względem formalnym, w związku z czym członkowie komisji, po zapoznaniu się z tymi ofertami, dokonali ich indywidualnej oceny na kartach ocen wg kryteriów zawartych w pkt. IX ogłoszenia otwartego konkursu ofert. W oparciu o ww. ocenę zarekomendowano ofertę, która została oceniona najwyżej, tj. ofertę Fundacji Honeste Vivere z siedzibą w Warszawie. Na podstawie przeprowadzonej analizy kart oceny merytorycznej stwierdzono, iż ww. organizacja pozarządowa zdobyła maksymalną liczbę punktów określoną w ogłoszeniu, przy czym na wynik ten złożyły się dwie oceny sięgające 19 pkt oraz dwie oceny, które przekroczyły maksymalną skalę punktową, tj. 21 pkt. z 20 możliwych do otrzymania. Jak ustalono oceny merytorycznej dokonano w oparciu o karty, zgodnie z którymi maksymalna liczba punktów do otrzymania wynosi 22. Przedmiotowa różnica wynika z różnej skali punktów przyjętej do oceny jednego z kryteriów, tj. wskaźnika „Dotychczasowe doświadczenie w realizacji zadań podobnego typu”, w przypadku którego w ogłoszeniu określono skalę punktów od 0 do 6, natomiast w karcie oceny merytorycznej – od 0 do 8.

[akta kontroli str. 245-256, 301-314]

W związku z powyższym wystąpiono z zapytaniem, co było przyczyną rozbieżności w zapisach ogłoszenia o otwartym konkursie ofert z zapisami karty oceny merytorycznej, stanowiącej załącznik do regulaminu prac komisji konkursowej w zakresie maksymalnej liczby punktów jaką można uzyskać przy ocenie oferty.

Na powyższą okoliczność Starosta Ełcki złożył następujące wyjaśnienia: „*Rozbieżność wskazana (...) nie była świadomym i zamierzonym działaniem. Była to oczywista omyłka pisarka, nie mająca wpływu na późniejsze rozstrzygnięcie konkursu ofert.*”

[akta kontroli str. 57-66]

Ww. uchybienie wpływa na transparentność dokonania oceny ofert. Osobą odpowiedzialną za powstanie ww. uchybienia jest główny specjalista w Wydziale Informacji i Cyfryzacji Starostwa Powiatowego w Ełku oraz osoba bezpośrednio go nadzorująca.

Zarząd Powiatu Ełckiego - w drodze uchwały nr 45.136.2018 z dnia 12 grudnia 2018 r. – podjął decyzję o powierzeniu realizacji zadania publicznego z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej Fundacji Honeste Vivere.

[akta kontroli str. 316-318]

Umowy z wykonawcami

Starosta Ełcki mając na uwadze zorganizowanie czterech punktów na terenie powiatu,

zawarł następujące umowy:

- 1) umowę nr 1.NPP.2018 z dnia 28 grudnia 2018 r. z Fundacją Honeste Vivere, na podstawie której organizacji pozarządowej zostało powierzone prowadzenie 2 punktów nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, zlokalizowanych w gminie Stare Juchy i miejscowości Straduny (I punkt) oraz w gminach Kalinowo i Prostki (II punkt), jak również wykonanie zadań z zakresu edukacji prawnej, które miało być realizowane zgodnie z art. 14 i 15 ustawy w zakresie określonym w treści oferty. Powyższe działanie wypełnia postanowienia art. 11 ust. 7 ustawy. *[akta kontroli str. 57-67, 319-336]*
- 2) umowy z dnia 28 grudnia 2018 r. z adwokatami, radcami prawnymi, wyznaczonymi przez odpowiednio Okręgową Radę Adwokacką w Białymstoku i Radę Okręgową Izby Radców Prawnych w Białymstoku. Na podstawie ww. umów zorganizowano obsługę punktów zlokalizowanych na terenie miasta Ełk. Analiza harmonogramu wykazała, iż stałym zastępcą adwokata i radcy prawnego jest inny adwokat i radca prawny.

[akta kontroli str. 57-67, 126-130]

Zgodnie z art. 6 ust 2 pkt 1a ustawy (w przypadku umowy z organizacją pozarządową w związku art. 11 ust. 7 ustawy), ww. umowy powinny zawierać w szczególności informację o możliwości wydłużenia, na żądanie starosty, czasu trwania dyżuru do co najmniej 5 godzin dziennie, w przypadku o którym mowa w art. 8 ust. 6 ustawy. Na podstawie przeprowadzonej analizy umów z wykonawcami stwierdzono, iż element określony w art. 6 ust 2 pkt 1a ustawy nie został bezpośrednio uwzględniony w umowach. Jednakże z uwagi na postanowienia § 1 ust. 1 umów zawartych z radcami prawnymi, adwokatami i ich zastępcami, na podstawie którego zobowiązano ww. wykonawców do świadczenia za wynagrodzeniem nieodpłatnej pomocy prawnej, zgodnie z postanowieniami ustawy oraz na postanowienia § 1 ust. 5 umowy z organizacją pozarządową, który stanowi, że oferta jest integralną częścią umowy w ustalonym końcowym brzmieniu - nie czyni się zarzutu w powyższym zakresie.

Reasumując ustalenia dokonane w powyższym obszarze należy stwierdzić, iż z końcem 2018 r. Starostwo Powiatowe w Ełku było organizacyjnie przygotowane do obsługi punktów na terenie swojego powiatu. Ponadto na podstawie analizy roboczego kalendarza prowadzonego przez głównego specjalistę w Wydziale Organizacyjnym Starostwa Powiatowego w Ełku stwierdza się, że wszystkie punkty zostały uruchomione z początkiem 2019 r., tj. 2 stycznia 2019 r.

Monitorowanie jakości świadczonych usług przez wykonawców

W zakresie monitorowania punktualności dyżurów oraz świadczenia usług przez osoby uprawnione, Starosta Ełcki złożył następujące wyjaśnienia: *„Obecność na dyżurach była i jest sprawdzana poprzez osobiste kontrole przy okazji dostarczania druków do punktów oraz telefonicznie, nawet poprzez wykonanie telefonu do np. Urzędu Gminy Ełk z pytaniem, czy wykonawca pobrał klucz od pomieszczenia, w którym świadczona jest pomoc prawna.”*

[akta kontroli str. 57-67]

W związku z brakiem w dokumentacji przedstawionej kontrolującemu jakichkolwiek dowodów np. notatek służbowych, świadczących o podjęciu przez pracownika odpowiedzialnego za realizację zadania ww. działań, jak również ze względu na małą liczbę opinii osób uprawnionych (3 przypadki wypełnienia części B kary pomocy w I kwartale 2019

r.) kontrolujący nie był w stanie zweryfikować, a następnie dokonać oceny powyższego zagadnienia.

W zakresie sposobu monitorowano świadczenia usług przez osoby uprawnione, zgodnie z wyjaśnieniem Starosty: „*Sposób świadczenia usług monitorowany jest poprzez kontrole w punktach, poprzez sprawdzanie kart usług dostarczanych do starostwa, poprzez prowadzenie w programie Excel własnoręcznie sporządzonego kalendarza w celu monitorowania dni i godzin dyżurów.*” [akta kontroli str. 57-67]

Powyższe potwierdzają ustalenia kontrolne dokonane na podstawie m.in. ww. dokumentacji. [akta kontroli str. 81-91, 154-164]

b) upowszechnianie usług wśród mieszkańców powiatu

Zgodnie z art. 9 ust. 4 ustawy, Starosta odpowiada za upowszechnianie wiedzy o działalności systemu nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego wśród mieszkańców powiatu.

Mając powyższe na uwadze, Starosta Ełcki realizował ww. obowiązek w okresie objętym kontrolą w następujący sposób:

- 1) opracowano i zamieszczono na stronie internetowej Powiatu Ełckiego, na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Starostwa Powiatowego w Ełku, jak również na tablicy ogłoszeń Starostwa Powiatowego w Ełku informacje o systemie nieodpłatnej pomocy prawnej. W 2019 r. informacja ta zawierała następujące dane: zakres świadczonych usług i osób uprawnionych, formę zapisu i sposób skorzystania z porady, w tym również przez osobę ze znaczną niepełnosprawnością ruchową, która nie może stawić się w punkcie udzielania porad lub mającą trudności w komunikowaniu się oraz harmonogram działania punktów z podaniem dni i godzin dyżurów, a także osób świadczących usługi. [akta kontroli str. 41-45, 165-168]
- 2) informacja, o której mowa powyżej w pkt 1 została również przekazana do gmin/miast z terenu powiatu ełckiego celem zamieszczenia w BIP oraz wywieszenia w urzędzie i rozpowszechnienia na terenie działalności gmin/miast. Ponadto przedmiotowa informacja była również w postaci ulotek dostarczana do punktów, urzędów gmin/miast oraz wykładana w starostwie, aby osoby zainteresowane mogły z nich skorzystać. [akta kontroli str. 169-173]
- 3) rozdystrybuowano materiały promocyjne (plakaty, ulotki) do urzędów poszczególnych gmin/miasta i punktów pomocy prawnej. [akta kontroli str. 50-55]
- 4) corocznie, na antenie lokalnej rozgłośni radiowej (radio5.com.pl) przez Starostę Ełckiego udzielane były wywiady, podczas których omawiano wszelkie zmiany w systemie nieodpłatnej pomocy prawnej. [akta kontroli str. 46-49]

Ponadto Starosta Ełcki w wyjaśnieniach z dnia 11 czerwca 2019 r., znak: O.076.1.7.2019 wskazał, iż „(...) O systemie nieodpłatnej pomocy prawnej i zmianach w nim zachodzących poświęcono również spotkanie Powiatowej Rady Pożytku Publicznego, za której pośrednictwem informacje dotarły do dużej części sektora pozarządowego funkcjonującego na terenie powiatu ełckiego.

Do działań promocyjnych włączyła się również Fundacja Honeste Vivere, która obsługuje punkt npp i npo na terenie powiatu ełckiego. W ramach promocji punktów Fundacja zaprojektowała biuletyny i ulotki, informowała o świadczonej pomocy za pośrednictwem portali: Facebook, Twitter, LinkedIn, Google+ oraz strony internetowej fundacji. Zgodnie z zobowiązaniem zawartym w ofercie na 2018 r. fundacja przeprowadziła również szkolenia prawne na terenie powiatu. Uczestnikami tych szkoleń byli studenci – seniorzy Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Elku oraz uczniowie ostatnich klas szkoły ponadgimnazjalnej w Elku – I Liceum Ogólnokształcącego.” [akta kontroli str. 37-40]

Mając powyższe na uwadze, stwierdza się, że Starosta Ełcki wywiązał się z obowiązku wynikającego z art. 9 ust. 4 ustawy, tj. podjął działania mające na celu dotarcie z informacją o systemie nieodpłatnej pomocy prawnej do mieszkańców powiatu. Promując nieodpłatną pomoc prawną nie ograniczono się jedynie do zamieszczania informacji na stronach internetowych, ale podejmowano innego rodzaju inicjatywy jak np. opracowanie ulotek i plakatów i ich dystrybuowanie na terenie powiatu, a także nawiązanie stałej współpracy z lokalnym radiem.

W powyższym obszarze badaniem objęto również podnoszenie świadomości służb publicznych o systemie, poprzez podjęcie działań o charakterze informacyjnym w zakresie katalogu usług i osób uprawnionych do skorzystania z nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa. Powyższe umotywowane zostało stanowiskiem Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości wyrażonym w piśmie z dnia 27.02.2019 r., znak: DSF-XI.692.30.2019 skierowanym do Wojewodów, gdzie wskazano, iż „(...) istotne jest podnoszenie świadomości samych służb publicznych o systemie. Odnotowano bowiem przypadki, w których wiedzy o możliwości skorzystania z darmowych porad prawnych nie posiadali pracownicy Ośrodków Pomocy Społecznej. Dlatego też zasadne jest podjęcie działań o charakterze informacyjnym w zakresie usług i katalogu osób uprawnionych do skorzystania z nieodpłatnej pomocy prawnej zarówno wśród pracowników, m.in. gminnych ośrodków pomocy społecznej, powiatowych centrów pomocy rodzinie, jak i przedstawicieli innych służb. Szczególnie istotne jest promowanie wiedzy wśród podmiotów świadczących nieodpłatne poradnictwo specjalistyczne innego typu, wskazanych na liście, o której mowa w art. 8a ust. 1 pkt 1 ustawy, o których należy poinformować osobę uprawnioną w przypadkach wskazanych w art. 5 ust. 4 ustawy, tj. gdy problem nie może być w całości lub części rozwiązany w drodze porady prawnika lub doradcy obywatelskiego (...).”

Starosta Ełcki w wyjaśnieniach z dnia 11 czerwca 2019 r., znak: O.076.1.7.2019 podał, że „W Starostwie rozmieszczono ulotki informacyjne oraz umieszczono informacje na tablicach ogłoszeń, do urzędów gmin również dostarczono ww. informacje w celu rozmieszczenia na terenie urzędów.” [akta kontroli str. 37-40]

W świetle powyższych wyjaśnień oraz mając na uwadze ww. wytyczne Ministerstwa Sprawiedliwości należy stwierdzić, że przedmiotowe działania nie zostały skierowane do wszystkich służb publicznych, w tym do jednostek organizacyjnych, świadczących na terenie powiatu usługi specjalistycznego poradnictwa prawnego wyszczególnionego w art. 8a ust. 1 pkt 1 ustawy.

Podejmowanie działań przez starostów w powyższym zakresie wpłynie pozytywnie na jakość udzielonej pomocy osobom, które zgłoszą się do instytucji publicznej po poradę, bowiem - jak zaznaczył Minister Sprawiedliwości - w momencie posiadania przez służby publiczne wiedzy nt. systemu nieodpłatnej pomocy prawnej możliwe będzie umiejętne przekierowywanie obywateli z innych systemów wsparcia, a uzyskana w ten sposób pomoc będzie miała charakter interdyscyplinarny.

Opracowanie i publikacja listy jednostek nieodpłatnego poradnictwa

Zgodnie z art. 8a ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy starosta sporządza i aktualizuje listę jednostek nieodpłatnego poradnictwa, dostępnego dla mieszkańców powiatu, która obejmuje w szczególności:

- 1) poradnictwo rodzinne, psychologiczne, pedagogiczne, z zakresu pomocy społecznej, w sprawie rozwiązywania problemów alkoholowych i innych uzależnień, w sprawie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w ramach interwencji kryzysowej, dla bezrobotnych, dla osób pokrzywdzonych przestępstwem, a także z zakresu praw konsumentów, praw dziecka, praw pacjenta, ubezpieczeń społecznych, prawa pracy, prawa podatkowego, dla osób w sporze z podmiotami rynku finansowego i inne (art. 8a ust.1 pkt 1 ustawy);
- 2) nieodpłatną pomoc prawną i nieodpłatne poradnictwo obywatelskie ze wskazaniem punktów i dyżurów wraz z ich specjalizacją, o ile została określona (art. 8a ust.1 pkt.2 ustawy).

W myśl art. 8a ust. 2 ustawy lista, o której mowa w ust. 1, zawiera dane jednostek nieodpłatnego poradnictwa uporządkowane według tematyki poradnictwa, w tym jednostek publicznych, jednostek niepublicznych działających na zlecenie oraz jednostek prowadzących działalność pożytku publicznego działających na zlecenie, którym powierzono zadania z zakresu poradnictwa specjalistycznego na podstawie odrębnych przepisów, obejmujące informacje o nazwie jednostek, zakresie poradnictwa, adresach i danych kontaktowych, w tym o stronach internetowych i numerach telefonicznych, dniach i godzinach działalności oraz kryteriach dostępu do usługi.

Przykładowy wzór listy jednostek nieodpłatnego poradnictwa został opracowany przez Ministerstwo Sprawiedliwości i zamieszczony na stronie internetowej dedykowanej systemowi nieodpłatnej pomocy prawnej (<https://darmowapomoc.prawna.ms.gov.pl/>).

W powyższym obszarze ustalono, iż Starostwo Powiatowe w Ełku wywiązało się z obowiązku, o którym mowa w art. 8a ust. 1 ustawy i opracowało listę jednostek nieodpłatnego poradnictwa dostępnego dla mieszkańców powiatu ełckiego. Przedmiotowa lista składa się z dwóch odrębnych części, tj.

- 1) listy jednostek świadczących nieodpłatną pomoc prawną oraz/lub nieodpłatne porady obywatelskie, która sporządzona została w innej formie niż pierwsza część listy, tzn. na oddzielnych kartach i objęła swym zakresem również poradnictwo dla osób pokrzywdzonych przestępstwem.
- 2) listy jednostek nieodpłatnie świadczących poradnictwo: rodzinne, prawne, psychologiczne, pedagogiczne, w zakresie pomocy społecznej, w sprawie

rozwiązywania problemów alkoholowych i innych uzależnień, w sprawie przeciwdziałania przemocy domowej, dla osób bezrobotnych, dla osób pokrzywdzonych przestępstwem, w ramach interwencji kryzysowej, a także z zakresu praw konsumentów, praw dziecka, praw pacjenta, ubezpieczeń społecznych, prawa pracy, prawa podatkowego, dla osób w sporze z podmiotami rynku finansowego i inne. Na przedmiotowej liście ujęto również krajowe infolinie tematyczne i inne formy porad świadczone za pośrednictwem komunikacji elektronicznej, zgodnie z § 5 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 grudnia 2018 r. w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2492), zwanego dalej „rozporządzeniem”. Dane jednostek nieodpłatnego poradnictwa zostały uporządkowane według tematyki poradnictwa jak nakazuje art. 8a ust. 2 ustawy.

[akta kontroli str. 141-153]

W powyższym obszarze stwierdzono uchybienia polegające na nie zawarciu w przedmiotowej liście wszystkich wymaganych przepisami prawa elementów tj.:

1) w części obejmującej dane określone w art. 8a ust. 1 pkt 1 ustawy, nie we wszystkich przypadkach wypełniono kolumny. Brakowało wypełnienia następujących kolumn (na 41 jednostek):

- „zakres poradnictwa” w przypadku 12 jednostek,
- „telefon” w przypadku 1 jednostki,
- „dostępność (dni i godziny)” w przypadku 4 jednostek,
- „strona internetowa” w przypadku 21 jednostek,
- „kryteria dostępu” w przypadku 14 jednostek.

[akta kontroli str. 141-148]

Starosta Elcki w powyższej sprawie wyjaśnił, że „Lista sporządzana była w dużej mierze w oparciu o strony internetowe instytucji i urzędów, których usługi zostały w niej zawarte oraz w związku z tym, że po skierowaniu pism do urzędów gmin nie otrzymaliśmy wyczerpującej informacji zwrotnej. W związku z tym może zawierać ona niewielkie braki dotyczące np. stron www, numerów telefonów lub też wyczerpującej informacji o rodzaju pomocy.

W przypadku, gdy uzyskamy bardziej szczegółowe informacje, lista powyższa zostanie niezwłocznie uzupełniona.”

[akta kontroli str. 57-67]

Skutkiem ww. uchybienia jest naruszenie art. 8a ust. 2 ustawy.

2) w części obejmującej dane określone w art. 8a ust. 1 pkt 2 ustawy brakowało informacji o dostępności punktu dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich, stosownie do § 5 ust. 4 pkt. 2 rozporządzenia.

[akta kontroli str. 149-152]

Przyczyną ww. uchybienia było przeoczenie pracownika starostwa, który sporządził przedmiotową listę. Skutkiem ww. uchybienia było naruszenie § 5 ust. 4 pkt. 2 rozporządzenia.

Osobą odpowiedzialną za ww. uchybienia jest główny specjalista w Wydziale Organizacyjnym Starostwa Powiatowego w Elku oraz osoba bezpośrednio go nadzorująca.

Należy zaznaczyć, że dane z list jednostek nieodpłatnego poradnictwa będą szczególnie przydatne w sytuacji opisanej w art. 5 ust. 4 ustawy, tj. w przypadku stwierdzenia,

że przedstawiony przez osobę uprawnioną problem nie może być rozwiązany w całości albo części poprzez udzielenie nieodpłatnej pomocy prawnej, w szczególności stwierdzenia, że problem nie ma wyłącznie charakteru prawnego, adwokat lub radca prawny informują osobę uprawnioną o możliwościach uzyskania innej stosownej pomocy w jednostkach nieodpłatnego poradnictwa, wskazanych na liście sporządzanej przez starostę, o której mowa w art. 8a ust. 1 ustawy. Dlatego ważne jest, aby dane zawarte w przedmiotowej liście były na bieżąco aktualizowane i przedstawiane w pełnym zakresie określonym przepisami prawa, do czego zobowiązał się Starosta w wyjaśnieniu z dnia 11 czerwca 2019 r.

Stwierdzono, iż na dzień kontroli, tj. 10 czerwca 2019 r., zgodnie z art. 8a ust. 4 pkt 1 i 3 ustawy, przedmiotowa lista była umieszczona na stronie BIP Starostwa Powiatowego w Elku, na stronie internetowej urzędu starostwa oraz urzędów gmin/miasta z obszaru powiatu elckiego, a także na tablicy ogłoszeń ww. urzędów. *[akta kontroli str. 41-43, 165-196]*

Ponadto jak wskazał Starosta Elcki „Lista (...) została zamieszczona w (...) w punktach pomocy, w poczekalniach punktów pomocy, w lokalnym radiu 5 w dniu 12.06.2019 r.(...)”, jak również listę tą - w postaci ulotek - dostarczono do „(...) urzędów gmin, w starostwie, w miejscach użyteczności publicznej, np. w ośrodku zdrowia itp., w miesiącu czerwcu (zgodnie z ustaleniami dokonanymi wcześniej z redakcją) ma zostać zamieszczone ogłoszenie w lokalnej gazecie.”

„(...) Lista, o której mowa w art. 8a ust. 1 ustawy została dostarczona (...) drogą mailową do wykonawców (...).” *[akta kontroli str. 57-67]*

Biorąc pod uwagę fakt iż art. 8a ust. 4 pkt 2 ustawy nie wskazuje konkretnego terminu publikacji listy w lokalnych środkach masowego przekazu, powyższego zagadnienia nie ocenia się w kategorii uchybienia czy nieprawidłowości. Jednakże należy podkreślić, iż rozpowszechnienie listy zgodnie z wymogami ustawy jest istotne dla zapewnienia jakości świadczonych usług, w związku z czym nie powinno się zwlekać z wypełnieniem wszystkich postanowień art. 8a ust. 4 pkt ustawy, w tym z udostępnieniem przedmiotowej listy w lokalnych środkach masowego przekazu.

Wyznaczenie numeru specjalnego telefonu dla zapisów wizyt

Stosownie do art. 8 ust. 4 ustawy, udzielanie nieodpłatnych porad prawnych i świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego odbywa się według kolejności zgłoszeń, po umówieniu terminu wizyty. Zgodnie z art. 8 ust. 5 ustawy, zgłoszeń dokonuje się telefonicznie pod numerem telefonu wskazanym przez starostę. Na mocy ww. artykułu możliwe również jest udostępnienie przez starostę zapisów na wizyty za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej.

Kontrola wykazała, iż w powiecie elckim został uruchomiony jeden numer telefonu służący do umawiania terminów wizyt we wszystkich punktach działających na terenie powiatu. Wyznaczony przez Starostę numer jest przeznaczony tylko i wyłącznie do uzgadniania terminu wizyty osób chcących skorzystać z nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego. Zgłoszenia przyjmowane są przez pracownika Wydziału Organizacyjnego Starostwa Powiatowego w Elku. Kontrola wykazała, iż przedmiotowy numer

telefonu został podany do publicznej wiadomości na stronie BIP urzędów gmin/miasta z terenu powiatu ełckiego oraz Starostwa Powiatowego w Ełku, na tablicach ogłoszeń w ww. urzędach, punktach nieodpłatnej pomocy prawnej oraz/lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, działających na terenie powiatu ełckiego. Ponadto jak wskazał Starosta Ełcki, kwestia telefonu została również poruszona podczas audycji radiowej. *[akta kontroli str. 37-40, 165-196]*

Na zadane w trakcie kontroli pytanie na temat sposobu rozdysponowania zapisów na porady na poszczególne punkty, w celu maksymalnego wykorzystania czasu i zasobów przewidzianych na świadczenie usług, Starosta Ełcki udzielił następujących informacji: „(...) osoby zgłaszające potrzebę skorzystania z npp mówią, czy chcą skorzystać z porady na terenie miasta Ełku czy z punktów rozmieszczonych na terenie gmin wiejskich, pytane są o godziny jakie im odpowiadają, często petenci sami zgłaszają potrzebę zapisu do konkretnej osoby dyżurującej, (...) na konkretny termin, czy do konkretnego punktu npp. Jeśli w danym punkcie nie ma możliwości zapisu z powodu zbyt dużej liczby osób, proponowane są im inne punkty (...) a terminy ustalane są w taki sposób aby były jak najbardziej dogodny dla zgłaszających.”

[akta kontroli str. 57-67]

Stwierdzono, iż terminy wizyt odnotowuje się w kalendarzu, a następnie informację o planowanej w danym dniu wizycie przekazuje się osobie świadczącej usługę w poszczególnym punkcie. *[akta kontroli str. 56]*

W związku z powyższym należy stwierdzić, iż przyjęty przez Starostę Ełckiego system prowadzenia zapisów zapewnia właściwą alokacją wizyt oraz pozwala uniknąć tworzenia się kolejek w niektórych punktach, przy jednoczesnych przestojach w innych.

Z udzielonych wyjaśnień wynika, że ustalono z wykonawcami sposób postępowania na wypadek gdyby osoba uprawniona zgłosiła się bezpośrednio do punktu, bez uprzedniego zapisania. Jak wskazał Starosta Ełcki, „Z wykonawcami uzgodniono, że w przypadku, gdy do punktu zgłosi się osoba nie zapisana w grafiku, to oni poinformują o tym starostwo i jeśli wykonawcy będą mieli czas na przyjęcie, zostanie ona dopisana do grafiku. W przypadku, gdy sytuacja ta zdarzy się po godzinach pracy starostwa (w przypadku punktu w Ełku przy ul. Kościuszki 28A), prawnicy przyjmą tę osobę bez powiadamiania starostwa, jeśli tylko będą mieli czas w trakcie trwania dyżuru, ewentualnie zostanie ona zapisana na inny termin, dogodny dla tej osoby.” *[akta kontroli str. 57-67]*

Działanie jednostki kontrolowanej jest zgodne z wytycznymi Ministerstwa Sprawiedliwości, tj. cyt.: „(...) jeżeli tylko osoba udzielająca pomocy jest w stanie wygospodarować czas, podczas bieżącego dyżuru można obsłużyć taką osobę, pod warunkiem zarejestrowania wizyty, co może mieć miejsce przy pomocy osoby udzielającej porad. Jeżeli nie jest możliwa rejestracja telefoniczna, wówczas starosta może polecić w takich sytuacjach inny sposób zgłoszeń przez internet, np. po godzinach pracy urzędu.”

Starosta Ełcki w wyjaśnieniach wskazał również, iż ustalono z wykonawcami sposób postępowania w przypadku, gdy osoba uprawniona, która zgłosi się po poradę bez wcześniejszej rejestracji wizyty, z uwagi na dużą liczbę chętnych nie mogłaby danego dnia zostać obsłużona. Zgodnie z wyjaśnieniami, „(...) wykonawcy skontaktują się z pracownikami starostwa w celu sprawdzenia dostępności pomocy w innych punktach na terenie powiatu, i wtedy ustalony zostanie albo inny termin i godzina lub inna godzina w innym punkcie lub

w przypadku wielkiej potrzeby zarządzone zostanie przez starostę danego dnia wydłużenie dyżurów do 5 godzin, zgodnie z art. 8 ust. 6 ustawy.” [akta kontroli str. 57-67]

Ponadto Starosta Ełcki ustalił z wykonawcami sposób postępowania w przypadku konieczności dojechania do osoby uprawnionej w celu udzielenia porady, tj. „(...) uzgodniono, że nastąpi to w czasie trwania dyżuru i w ramach środków przeznaczonych na wynagrodzenie za dany dyżur. Ustalono zostało to ustnie w czasie podpisywania umów zlecenia przez wykonawców i ich zastępców.” [akta kontroli str. 57-67]

Powyższe zasady nie zostały uwzględnione w treści umów zawartych z wykonawcami.

c) organizowanie wizyt dla mieszkańców o różnych potrzebach

Zgodnie z art. 8 ust. 8 ustawy, osobom ze znaczną niepełnosprawnością ruchową, które nie mogą stawić się w punkcie osobiście oraz osobom doświadczającym trudności w komunikowaniu się, o których mowa w ustawie o języku migowym i innych środkach komunikowania się, może być udzielana nieodpłatna pomoc prawna lub świadczone nieodpłatne poradnictwo obywatelskie, z wyłączeniem nieodpłatnej mediacji, także poza punktem albo za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość. Zgodnie z § 4 ust. 1 rozporządzenia, osobom o którym mowa powyżej nieodpłatna pomoc prawna lub nieodpłatne poradnictwo obywatelskie może być świadczone:

- w miejscu zamieszkania;
- poza punktem w miejscu wyposażonym w urządzenia ułatwiające porozumiewanie się z osobami doświadczającymi trudności w komunikowaniu się;
- poza punktem, w miejscu w którym zapewnia się możliwość korzystania z pomocy tłumacza migowego.

Z udzielonych wyjaśnień wynika, iż w okresie objętym kontrolą do Starostwa Powiatowego w Ełku nie wpłynęło żadne zgłoszenie od osób ze znaczną niepełnosprawnością ruchową, które nie mogą stawić się w punkcie osobiście oraz osób doświadczającym trudności w komunikowaniu się. W związku z czym nie świadczone usługi nieodpłatnej pomocy prawnej w którejkolwiek z ww. form. [akta kontroli str. 37-40]

Ustalono, iż zagadnienia dotyczące świadczenia usług osobom niepełnosprawnym ze znaczną niepełnosprawnością ruchową, które nie mogą stawić się w punkcie osobiście oraz osobom doświadczającym trudności w komunikowaniu się znalazły swoje odzwierciedlenie w:

- informacji zamieszczonej na stronie BIP Starostwa Powiatowego w Ełku oraz urzędów gmin/miast z obszaru powiatu ełckiego, na stronie internetowej Starostwa Powiatowego w Ełku, a także w ulotkach dostarczonych do punktów nieodpłatnej pomocy prawnej oraz/lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, urzędów gmin/miast, o czym była mowa w ppkt. b);
- ofercie Fundacji Honeste Vivere. [akta kontroli str. 41-44, 165-196, 257-315]

Mając na uwadze postanowienie art. 9 ust. 1 ustawy o języku migowym i innych środkach komunikowania się, który stanowi że organ administracji publicznej jest zobowiązany do udostępnienia usługi pozwalającej na komunikowaniu się, w tym wypadku również

na zapisanie się na wizytę, kontrolujący zwrócił się z zapytaniem, czy Starostwo udostępniło osobom z trudnościami w komunikowaniu się zapisy w innych formach niż telefon.

Jak wynika z wyjaśnień Starosty Ełckiego, „*W przypadku osób z trudnościami w komunikowaniu się przez telefon, udostępniony został adres e-mail oraz jeśli zajdzie taka potrzeba instytucje pomocy z terenu powiatu dysponują osobami wykwalifikowanymi np. w języku migowym, w tym przypadku takiego zapisu można będzie dokonać na miejscu w starostwie. Jednak do dnia dzisiejszego nie była zgłoszona taka potrzeba. Osoby z trudnościami różnego rodzaju bardzo często korzystają z npp w raz ze swoimi opiekunami lub np. osobami bliskimi.*” [akta kontroli str. 57-67]

d) dostępność dyżurów dla mieszkańców pod względem czasu i miejsca

Na podstawie przeprowadzonej analizy harmonogramu dyżurów oraz prowadzonego przez głównego specjalistę w Wydziale Organizacyjnym Starostwa Powiatowego w Ełku roboczego kalendarza, który zawierał informację w zakresie dni i godzin odbytych dyżurów, stwierdza się, iż nieodpłatna pomoc prawna i nieodpłatne poradnictwo obywatelskie udzielane są w punktach w przeciętnym wymiarze 5 dni w tygodniu przez co najmniej 4 godziny dziennie, tj. zgodnie z art. 8 ust. 3 ustawy. [akta kontroli str. 123-125, 81-91]

Kontrola wykazała, iż odstępstwem od 4-godzinnego czasu trwania świadczenia usługi w zakresie nieodpłatnej pomocy prawnej były dwa dyżury w lokalu usytuowanym przy ul. Kościuszki 28A, 19-300 Ełk, które miały miejsce w dniu 25 i 26 kwietnia 2019 r. i trwały po 6 godzin. Na powyższą okoliczność Starosta Ełcki złożył następujące wyjaśnienia: „(...) w dniu 19 kwietnia b.r. dyżur w lokalu w Ełku przy ul. Kościuszki 28A nie odbył się, ponieważ Wójt Gminy Ełk w tym dniu skrócił czas pracy swoim pracownikom i urząd został zamknięty o godz. 13, o której miał zacząć się dyżur npp. Po uzyskaniu 18.04.2019 r. informacji od Sekretarza Gminy o planowanym zamknięciu urzędu, uzgodniliśmy z wykonawcą i Sekretarzem Gminy, iż dyżur ten zostanie przeniesiony na przyszły tydzień, tj.:

- 25.04.2019r. – w godz. 11:00-13:00,

- 26.04.2019r. – w godz. 11:00-13:00.

W związku z powyższym dyżury w dniu 25 i 26 kwietnia miały po 6 godzin.

Spowodowane to było tym, iż w soboty Urząd Gminy Ełk nie jest otwarty – jest to dzień wolny od pracy oraz tym, że petenci zapisani na dyżur 19 kwietnia – to były osoby, które chciały pójść na poradę do tego konkretnego wykonawcy, w jak najkrótszym czasie oczekiwania na poradę.

[akta kontroli str. 104-112]

Przychylono się do argumentacji zawartej w ww. wyjaśnieniu, w związku z czym nie czyni się zarzutów w ww. zakresie.

W pozostałych przypadkach godziny dyżurów w poszczególnych punktach odbywały się zgodnie z harmonogramem i przedstawiały się następująco:

- 1) punkt stały zlokalizowany w budynku Urzędu Gminy w Ełku, ul. Kościuszki 28A, 19-300 Ełk; czynny od poniedziałku do piątku w godzinach od 13.00 do 17.00;
- 2) punkt stały, zlokalizowany przy ul. Małeckich 3/28, 19-300 Ełk; czynny od poniedziałku do piątku w godzinach od 10.00 do 14.00;
- 3) punkt mobilny zlokalizowany w Starych Juchach przy ulicy Ełcka 8 (lokal czynny: w poniedziałek i w czwartek w godzinach 9.00-13.00) oraz w miejscowości Straduny

przy ulicy Michała Kajki 10/3 (lokal czynny: we wtorek, w środę i w piątek w godzinach od 8.00 do 12.00);

- 4) punkt mobilny zlokalizowany w Kalinowie przy ulicy Szkolnej 1 (lokal czynny: we wtorek, w środę i w piątek w godzinach od 8.00 do 12.00) oraz w Prostkach przy ulicy 1 Maja 44B (Urząd Gminy Prostki - lokal czynny: w poniedziałek i w czwartek w godzinach od 8.00 do 12.00). *[akta kontroli str. 12-14]*

Podkreślenia wymaga fakt, iż sposób organizacji dyżurów w punktach stałych zlokalizowanych na terenie miasta Ełk zapewniał dostęp do pomocy w przedziałach czasowych pomiędzy godziną 10.00 a 17.00, co ocenia się pozytywnie. Natomiast zgłasza się uwagi do jednakowych godziny otwarcia punktów mobilnych przez wszystkie dni, w których odbywają się dyżury. Powyższe może stanowić utrudnienie dla niektórych grup społecznych, jak np. osób pracujących, studiujących lub sprawujących opiekę nad dziećmi. Opracowując grafik dyżurów powinno się mieć na uwadze zapewnienie usługi w zakresie nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w sposób dogodny dla mieszkańców o różnych aktywnościach.

Jak ustalono na terenie powiatu ełckiego nie zaistniała potrzeba, o której mowa w art. 8 ust. 6 ustawy, tj. wydłużenia czasu trwania dyżuru do co najmniej 5 godzin dziennie we wszystkich punktach na obszarze powiatu.

Kontrola wykazała, iż wszystkie punkty (4) świadczące na terenie powiatu ełckiego nieodpłatną pomoc prawną i nieodpłatne poradnictwo obywatelskie zostały usytuowane w lokalach, do których tytuł prawny – w ramach własnych zasobów - posiada powiat oraz gminy, z którymi zawarto stosowne porozumienia. *[akta kontroli str. 131-140]*

Na zadane w toku czynności kontrolnych pytania nt. sposobu rozlokowywania dyżurów na obszarze powiatu oraz podejmowania decyzji o usytuowaniu punktów w poszczególnych lokalach udzielono następującej odpowiedzi: *„Starosta analizując zasadność rozlokowania dyżurów, po rozmowach z wójtami gmin i prezydentem miasta zdecydował, iż dyżury w mieście Ełku powinny być zarówno w godzinach rannych, jak i popołudniowych – tak aby pomoc była dostępna osobom pracującym w różnych godzinach. Natomiast jeśli chodzi o wieś, zwrócono uwagę na dostępność pomocy osobom, które mieszkają w miejscowościach bardziej oddalonych, jak również na to, że mieszkańcy gmin przyjeżdżający do miejscowości, w których są urzędy gmin, ośrodki zdrowia, szkoły, czy np. ośrodki kultury – będą mieli możliwość skorzystania również z pomocy prawnej. Osoby te niejednokrotnie mają dostęp do komunikacji tylko raz na dobę i w związku z tym zwykle kumulują załatwianie obowiązków w urzędzie, skorzystanie z porady lekarskiej i np. z pomocy prawnej.”* *[akta kontroli str. 57-67]*

Złożenie w I kwartale przez osoby uprawnione, którym świadczone usługi w punktach tylko trzech kart pomocy (cz. B) uniemożliwiło dokonanie oceny usytuowania tych punktów. Jednakże zwrócono uwagę na różnicę w liczbie udzielonych porad w punktach usytuowanych na terenie powiatu ełckiego, tj.:

- a) w 2018 r.

- liczba udzielonych porad w punkcie zlokalizowanym przy ul. Kościuszki 28A, 19-300 Ełk – 112;
- liczba udzielonych porad w punkcie zlokalizowanym przy ul. Małeckich 3/28, 19-300 Ełk – 559;

- liczba udzielonych porad w punkcie mobilnym zlokalizowanym w Starych Juchach oraz w miejscowości Straduny – 84;
- liczba udzielonych porad w punkcie zlokalizowanym w Kalinowie oraz w Prostkach – 28.

b) w I kwartale 2019 r.

- liczba udzielonych porad w punkcie zlokalizowanym przy ul. Kościuszki 28A, 19-300 Ełk – 99;
- liczba udzielonych porad w punkcie zlokalizowanym przy ul. Małeckich 3/28, 19-300 Ełk – 164;
- liczba udzielonych porad w punkcie mobilnym zlokalizowanym w Starych Juchach oraz w miejscowości Straduny – 18;
- liczba udzielonych porad w punkcie zlokalizowanym w Kalinowie oraz w Prostkach – 14.

W związku z utrzymującą się dysproporcją w liczbie udzielonych porad w ww. punktach zadano pytanie, czy przeprowadzono analizę zasadności utrzymania w 2019 r. dotychczasowej lokalizacji punktów mobilnych, w kontekście liczby udzielonych porad prawnych. Starosta Ełcki w odpowiedzi podał, iż „(...) analizował zasadność lokalizacji punktów i w związku z tym, iż punkty znajdują się w miejscowościach wokół których posadowione są mniejsze wsie, z których ludność ma ograniczoną możliwość dostania się do większych miast postanowił, że pozostawione zostaną punkty w dotychczasowych miejscach, aby nie ograniczać dostępności do pomocy prawnej.” [akta kontroli str. 57-67]

W związku z niewpłynięciem, w okresie objętym kontrolę, do Starostwa Powiatowego w Ełku, żadnej skargi w przedmiocie niemożliwości uzyskania porady w związku z lokalizacją punktów - przychylnono się do argumentacji zawartej w ww. wyjaśnieniu.

Na podstawie analizy porozumień z gminą: Kalinowo, Prostki, Stare Juchy oraz Ełk, ogłoszenia o konkursie, umów z wykonawcami oraz wyjaśnień Starosty Ełckiego z dnia 12 czerwca 2019 r., znak: O.076.1.7.2019 w przedmiocie braku wniosków, o których mowa w art. 9 ust. 2 ustawy stwierdza się, iż w stosunku do żadnego z ww. punktów nie określono specjalizacji i nie wprowadzono do ich harmonogramu dyżuru w zakresie jednego rodzaju usług. [akta kontroli str. 126-140, 245-252, 319-336]

e) wyposażenie lokalu

W celu sprawdzenia lokali, w których jest prowadzona nieodpłatna pomoc prawna i/lub nieodpłatne poradnictwo obywatelskie, 11 czerwca 2019 r., kontroler w obecności głównego specjalisty w Wydziale Organizacyjnym Starostwa Powiatowego w Ełku, dokonał oględzin 2 z 6 lokali z terenu powiatu ełckiego, w których usytuowane zostały 2 z 4 punkty, tj.:

1. lokal usytuowany w budynku Urzędu Gminy w Ełku przy ul. Kościuszki 28A, 19-300 Ełk;
2. lokal usytuowany przy ul. Małeckich 3/28, 19-300 Ełk.

Z uwagi na fakt, iż lokale usytuowane zostały w 5 miejscowościach, tj. Ełk, Stare Juchy Straduny, Kalinowo i Prostki, położonych względem siebie w znacznych odległościach – ze względów organizacyjnych – kontroli poddano jedynie lokale położone na terenie miasta Ełk. Nie objęto czynnościami kontrolnymi lokali, gdzie umiejscowiono punkty mobilne.

Stwierdzono, iż lokale objęte kontrolą dysponowały odrębnym pomieszczeniem przeznaczonym do udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej.

Punkty zostały oznakowane w sposób umożliwiający łatwe odnalezienie pomieszczenia punktu wewnątrz budynku. Stosownie do § 5 ust. 3 rozporządzenia, oznakowanie lokali zawierało następujące informacje: rodzaj usługi, dni i godziny dyżurów oraz danych kontaktowych potrzebnych do zgłoszenia wizyty. Jednakże stwierdzono, iż punkty nie zostały opatrzone odpowiednim oznakowaniem na zewnątrz budynku, w którym znajduje się lokal.

[akta kontroli str. 113-120]

Starosta na powyższą okoliczność udzielił następujących wyjaśnień: „(...) tabliczki z informacją o punkcie nieodpłatnej pomocy prawnej na budynkach mieszczących się w Elku przy ul. Kościuszki 28A i ul. Małeckich 3 nie są zawieszane z powodu braku takiej zgody wyrażonej przez Wójta Gminy Elk i zarządcę budynku przy ul. Małeckich 3. Przed budynkiem Gminy Elk ustawiona jest urzędowa tablica informacyjna, na której widnieją informacje o punkcie npp oraz o npp i npo w powiecie elckim (...).”

[akta kontroli str. 102]

Odnosząc się do ww. wyjaśnień należy zauważyć, że brak należytego oznakowania punktów na zewnątrz budynków, w których usytuowane zostały punkty nieodpłatnej pomocy prawnej utrudnia osobom uprawnionym ich odnalezienie, bowiem należy pamiętać, iż po pomoc może zwrócić się nie tylko mieszkaniec Elku, ale także mieszkaniec powiatu elckiego, czy też osoba spoza regionu tymczasowo przebywająca na terenie ww. miasta.

Ponadto ustalono, iż lokale posiadały dostęp do instalacji energetycznej, telekomunikacyjnej, a także do internetu. Zostały one wyposażone w komputer z wymaganymi oprogramowaniami umożliwiającymi edycję tekstu, przesyłanie i odbieranie danych oraz porozumiewanie się na odległość środkami komunikacji elektronicznej, a także w drukarkę i urządzenie pozwalające na przenoszenie dokumentacji do postaci elektronicznej. Zapewniono również dostęp do internetowego systemu informacji prawnej. Ponadto stwierdzono, iż wyposażenie lokali zapewniało bezpieczne przechowywanie dokumentów zawierających dane osobowe, uniemożliwiające dostęp do nich osobom nieupoważnionym (szafka zamykane na klucz) oraz umożliwiało zachowanie dyskrecji przy uzyskiwaniu pomocy przez osoby uprawnione.

[akta kontroli str. 113-120]

f) wyposażenie poczekalni punktu

Ogłędziny wykazały, iż ww. lokale dysponowały miejscem przeznaczonym dla osób oczekujących na udzielenie nieodpłatnej pomocy prawnej. W poczekalniach udostępniono: listę jednostek nieodpłatnego poradnictwa, o której mowa w art. 8a ust. 1 ustawy; karty nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz poradnictwa dla osób pokrzywdzonych przestępstwem, a także informacje o zasadach i zakresie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej oraz osobach uprawnionych do ich otrzymywania.

[akta kontroli str. 113-120]

W powyższym obszarze ustalono, iż w pomieszczeń przeznaczonych do udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej nie udostępniono:

- a) informacji o możliwości przekazywania przez osoby uprawnione opinii o udzielonej nieodpłatnej pomocy prawnej. *[akta kontroli str. 113-120]*

Starosta Ełcki na powyższą okoliczność udzielił następujących wyjaśnień: „(...) *informacja ta była dotąd przekazywana każdorazowo przez wykonawców osobom zgłaszającym się po poradę (...).*” *[akta kontroli str. 100-101]*

Odnosząc się do powyższych wyjaśnień, należy wskazać, że § 5 ust. 4 pkt 6 rozporządzenia wyraźnie wskazuje, iż ww. informacja jest udostępniana w poczekalni. Ww. przepis nie daje podstaw do ustnego pouczenia osób uprawnionych o możliwości przekazywania przez nich opinii o udzielonej nieodpłatnej pomocy prawnej. Powyższe postępowanie może budzić wątpliwości, co do faktycznego powiadamiania osób uprawnionych o przysługującym im prawie w szczególności, w sytuacji gdy Starosta jest w posiadaniu części B karty pomocy w liczbie mniejszej niż liczba udzielonych porad prawnych.

- b) urny, w której osoba uprawniona osobiście umieszcza wypełnioną część B kart pomocy. *[akta kontroli str. 113-120]*

Kontrola wykazała, że zarówno w przypadku punktu zlokalizowanego przy ul. Kościuszki 28 A jak i przy ul. Małeckich 3 lok. 28 przedmiotowa urna została umieszczona wewnątrz lokalu, w którym udzielana jest nieodpłatna pomoc prawna.

Starosta Ełcki w wyjaśnieniu z dnia 14 czerwca 2019 r., znak: O.076.1.7.2019 wskazał, iż „(...) *urny na kartę pomocy cz. B umiejscowione są w pomieszczeniach, w których świadczona jest nieodpłatna pomoc prawna, ponieważ:*

- 1) *wykonawca, wypełniając kartę pomocy cz. A w punkcie 17 musi zaznaczyć, czy osoba korzystająca z npp wyraziła zgodę na anonimowe przekazanie swej opinii odnośnie do udzielonej pomocy poprzez wypełnienie i przekazanie karty pomocy cz. B, czy też nie wyraziła takiej zgody, i tym samym wykonawca nie widziałby, czy taka opinia została umieszczona w urnie;*
- punkt 17 karty pomocy cz. A nanoszony jest również do informacji zbiorczej kwartalnej w punkcie 14 – jako dane dotyczące zgód na wyrażenie opinii o działalności npp i npo;
- 2) *poczekalnie przed lokalami npp są zarazem korytarzami, które są ogólnodostępne dla przypadkowych ludzi, np. petentów urzędu gminy, czy jej pracowników (w przypadku lokalu położonego w Ełku, ul. Kościuszki 28A) lub przypadkowych osób korzystających z ogólnie dostępnego budynku przy ul. Małeckich 3, w którym siedziby mają różne organizacje pozarządowe i inne firmy.*

Tak, więc nie ma możliwości zabezpieczenia urn przed kradzieżą, czy zniszczeniem (...).”

[akta kontroli str. 104]

Zgodnie z § 5 ust. 4 pkt 5 rozporządzenia, przedmiotowa urna powinna zostać udostępniona w miejscu przeznaczonym dla osób oczekujących na udzielenie nieodpłatnej pomocy prawnej, a nie w lokalu, w którym jest udzielana nieodpłatna pomoc prawna, jak to miało miejsce w ww. przypadkach. Odnosząc się do ww. wyjaśnień należy zaznaczyć, że wypełnienie części B karty pomocy jest dobrowolne, dlatego też w przypadku gdy osoba uprawniona wyrazi zgodę na jej wypełnienie nie można domniemać, że czynność ta zostanie nagle zaniechana poprzez jej niewypełnienie bądź też nie umieszczenie w urnie. Natomiast, jeżeli chodzi o obawy Starosty co do bezpieczeństwa urny umiejscowionej w poczekalni należy podkreślić, że można przyjąć rozwiązania, które będą minimalizować powyższe zagrożenie jak np. wystawianie urny

w poczekalni tylko w godzinach pełnienia dyżuru i monitorowanie jej w tym czasie przez wykonawcę.

Umieszczenie urny wewnątrz lokalu poddaje w wątpliwość zapewnienie osobie uprawnionej miejsca i warunków do anonimowego wypełnienia części B karty pomocy, do czego starosta został zobowiązany na podstawie § 8 ust. 7 rozporządzenia. Osoba której udzielono porady może czuć się niekomfortowo wypełniając przedmiotową opinię w obecności osoby, która udzieliła porady, w związku z czym może odmówić wypełnienia części B karty pomocy, co jest zjawiskiem niepożądanym.

W związku z niespełnieniem przez lokale tylko 2 warunków określonych w rozporządzeniu powyższe ocenia się w kategorii uchybienia.

Osobą odpowiedzialną za ww. uchybienie jest główny specjalista w Wydziale Organizacyjnym Starostwa Powiatowego w Ełku oraz osoba bezpośrednio go nadzorująca.

g) dokumentacja i sprawozdawczość

Zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy, każdy przypadek udzielenia nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego dokumentuje się w karcie nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego. W myśl ust. 3 ww. artykułu ustawy część A karty pomocy wraz z oświadczeniem, o którym mowa w art. 4 ust. 2 ustawy, adwokaci i radcy prawni przekazują staroście do 10 dnia każdego miesiąca kalendarzowego, w sposób uniemożliwiający powiązanie oświadczenia osoby uprawnionej z kartą pomocy. Karta ta może zostać przekazana drogą elektroniczną.

Z udzielonych wyjaśnień wynika, iż informacja zwrotna o prawidłowości wypełnienia części A kart pomocy jest przekazywana Staroście Ełckiemu w terminie wskazanym w art. 7 ust. 3 ustawy, tj. do 10 dnia każdego miesiąca kalendarzowego.

Na zadane w trakcie kontroli pytanie na temat sposobu monitorowania przez starostę kompletności i prawidłowości ww. dokumentacji, Starosta Ełcki wskazał, iż *„Kompletność i prawidłowość kart cz. A, jak i całej dostarczanej dokumentacji jest sprawdzana w momencie doręczenia jej do starostwa wraz z fakturami i kartą ewidencji czasu pracy przez pracownika Wydziału Organizacyjnego.”* [akta kontroli str. 57-67]

Stosownie do art. 12 ust. 1 ustawy, Starosta przekazywał w ustawowym terminie, za pośrednictwem Wojewody W-M, Ministrowi Sprawiedliwości, zbiorczą informację o wykonaniu zadań polegających na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczeniu nieodpłatnego poradnictwa oraz edukacji prawnej. [akta kontroli str. 57-67, 207-217]

h) rozliczenie wykorzystania dotacji (kwota przyznanej dotacji, wykonanie, niewykorzystanie kwoty dotacji, zwrot, oświadczenie starosty o wykorzystaniu dotacji zgodnie z przeznaczeniem)

W 2018 r. Starostwo Powiatowe w Ełku otrzymało w ramach rozdziału 75515 § 2110 – Nieodpłatna pomoc prawna dotację celową w łącznej wysokości 250 416,00 zł., w tym:

- a) na wynagrodzenia z tytułu umów, o których mowa w art. 6 ustawy – 121 452,00 zł;
- b) na rzecz organizacji pozarządowej – 121 452,00 zł;

- c) na pokrycie kosztów obsługi organizacyjno-technicznej zadania – 7 512,00 zł.

Ustalono, że na dzień 31 grudnia 2018 r. przedmiotową dotację wydatkowano w łącznej kwocie 249 684,65 zł, w tym:

- a) na wynagrodzenia z tytułu umów, o których mowa w art. 6 ustawy – 120 721,05 zł.
- b) na rzecz organizacji pozarządowej – 121 452,00 zł.
- c) na pokrycie kosztów obsługi organizacyjno-technicznej zadania – 7 511,60 zł.

[akta kontroli str. 218-219]

Przyczyną niewykorzystania środków w łącznej kwocie 731,35 zł był fakt:

- a) niepełnienia dwóch dyżurów, tj. w dniu 12 listopada 2018 r. ustawą z dnia 7 listopada 2019 r. ustanowiono Święto Narodowe z okazji Setnej Rocznicy Odzyskania Niepodległości Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. poz. 2117); w dniu 24 grudnia 2018 r. Urząd Gminy Ełk, w związku z Wigilią, skrócił czas pracy do godziny 13:00. – zwrot w wysokości 730,95 zł.
- b) w planie wysokość dotacji na obsługę organizacyjno-techniczną zaokrąglono do pełnych złotych – zwrot w wysokości 40 groszy.

[akta kontroli str. 57-67,92-99]

Ustalono, iż w dniu 16 stycznia 2019 r. Starosta Ełcki zwrócił część niewykorzystanej dotacji w kwocie 731,35 zł na rachunek Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie.

[akta kontroli str. 220]

Z oświadczenia Starosty Ełckiego wynika, iż dotacja przekazana w 2018 r. w ramach rozdziału 75515 § 2110 została wykorzystana zgodnie z przeznaczeniem i została rozliczona.

[akta kontroli str. 218]

2) Jakość usług i obsługi, w szczególności:

a) dbałość o merytoryczną jakość usług

Na dzień rozpoczęcia kontroli niemożliwym było dokonanie oceny wykorzystania przez powiat ocen porad obywatelskich wykonanych przez wojewodę. Jak zaznaczyło Ministerstwo Sprawiedliwości, zastosowanie tego instrumentu będzie możliwe po zamówieniu przez wojewodę recenzji, wydaniu na tej podstawie ocen porad obywatelskich oraz przekazaniu ich staroście celem wykorzystania w sprawowanej kontroli nad działalnością organizacji pozarządowych świadczących nieodpłatne porady obywatelskie.

W zakresie współpracy z samorządami prawniczymi dokonano następujących ustaleń:

Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy, w dniu 8 listopada 2018 r. Powiat Ełcki zawarł dwa porozumienia w sprawie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej na jego obszarze, tj. porozumienie Nr 140/2018 z Radą Okręgowej Izby Radców Prawnych w Białymstoku oraz porozumienie Nr 141/2018 z Okręgową Radą Adwokacką w Białymstoku. Na podstawie ww. porozumień samorząd prawniczy został zobowiązany do przedłożenia powiatowi w terminie do 22 listopada 2018 r. imiennych wykazów adwokatów, radców prawnych oraz ich zastępców, którzy będą udzielali nieodpłatnej pomocy prawnej w punktach mieszczących się w Ełku przy ul. Kościuszki 28A (dot. adwokatów) oraz przy ul. Małeckich 3 lok. 28 (dot. radców prawnych). ORA i OIRP wywiązały się z postanowień w ww. zakresie i przedłożyły stosowne wykazy,

z tym że w przypadku OIRP w Białymstoku nastąpiło to po określonym w postanowieniu terminie. *[akta kontroli str. 225-244]*

Na podstawie dokonanej analizy korespondencji mailowej prowadzonej pomiędzy głównym specjalistą w Wydziale Organizacyjnym Starostwa Powiatowego w Ełku a izbami prawniczymi stwierdza się, iż współpraca ww. podmiotów w zakresie zapewnienia kadry do świadczenia nieodpłatnej pomocy prawnej na obszarze powiatu ełckiego przebiegała skutecznie i efektywnie. O powyższym świadczy zapewnienie ciągłości świadczenia usług w punktach prowadzonych przez Powiat pomimo wystąpienie trudności takich jak: odmowa podpisania umowy przez wyznaczonego adwokata oraz radcę prawnego, wystąpienie z adwokatury osoby świadczącej nieodpłatną pomoc prawną, czy rezygnacja radcy prawnego z pełnionej funkcji.

b) korzystanie z opinii o jakości usług

Zgodnie z art. 7 ust. 5 ustawy starosta analizuje opinie osób uprawnionych o udzielonej pomocy, mając na względzie potrzebę wprowadzenia usprawnień oraz podniesienia jakości nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.

Na zadane przez kontrolującego pytanie w zakresie korzystania przez Starostę z opinii o jakości usług w poszczególnych punktach, Starosta Ełcki wskazał, iż we wszystkich trzech przypadkach część B kart pomocy została poddana analizie, o czym świadczyć miał fakt przekazania tych informacji do OIRP w Białymstoku oraz Fundacji Honeste Vivere. Jednakże, z uwagi na znikomą liczbę opinii osób uprawnionych zawartych w części B karty pomocy, kontrolujący nie był w stanie stwierdzić, czy na jej podstawie można było wprowadzić usprawnienia mające na celu podniesienie jakości świadczonych usług.

[akta kontroli str. 57-67, 221-224]

Ponadto zgodnie z udzielonymi przez Starostę Ełckiego informacjami, „(...) *Opinie w kartach cz. B były pozytywne, więc nie było potrzeby kontaktowania się z osobą, która podała nr telefonu. Na pozostałych 2 kartach nie było podanego nr telefonu. Do analiz wykorzystuje się tylko karty wydane w punktach, które są ostemplowane pieczętką starostwa z nazwą wydziału.*”

[akta kontroli str. 57-67]

Zgodnie z § 9 ust. 1 i 2 rozporządzenia, starosta co najmniej raz w miesiącu przekazuje dziekanom właściwej okręgowej rady adwokackiej lub rady okręgowej izby radców prawnych zawarte w części B kart pomocy opinie osób uprawnionych o udzielonej nieodpłatnej pomocy prawnej, które mogą mieć wpływ na sposób wykonania przez właściwą okręgową radę adwokacką albo właściwą radę okręgowej izby radców prawnych zobowiązania, o którym mowa w art. 10 ust. 1 pkt 2 ustawy, jak również co najmniej raz w miesiącu przekazuje właściwej organizacji pozarządowej zawarte w części B kart pomocy opinie osób uprawnionych o udzielonej nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczonym poradnictwie obywatelskim, które mogą mieć wpływ na sposób realizacji przez organizację standardów obsługi oraz sprawowanie wewnętrznego systemu kontroli jakości nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.

W powyższym obszarze kontrola wykazała, iż w okresie objętym kontrolą zawarte w części B kart pomocy opinie osób uprawnionych o udzielonej nieodpłatnej pomocy prawnej, za miesiąc styczeń 2019 r., zostały przekazane drogą elektroniczną organizacji pozarządowej

oraz OIRP w dniu 21 marca 2019 r., tj. z naruszeniem terminu, o którym mowa w § 9 ust. 1 i 2 rozporządzenia. [akta kontroli str. 221-224]

Starosta Ełcki na powyższą okoliczność udzielił następujących wyjaśnień: „W związku z przeprowadzoną w miesiącu lutym rozmową telefoniczną z pracownikiem OIRP w Białymstoku oraz pracownikami Fundacji *Honeste Vivere*, w wyniku której uzyskano informację, iż instytucje te nie wiedzą co mają zrobić z kartami cz. B – w efekcie zostały one w dniu 22.03.2019 r. z pismami przewodnimi z dnia 21.03.2019 r. o znaku O.076.1.49.2019 – przesłane drogą mailową do ww. instytucji.” [akta kontroli str. 57-67]

Odnosząc się do powyższego wyjaśnienia należy stwierdzić, że ustawodawca w § 9 ust. 1 i 2 rozporządzenia wyraźnie wskazał, iż starosta co najmniej raz w miesiącu przekazuje wymienionym podmiotom przedmiotowe opinie, w związku z czym nie było koniecznym kontaktowanie się z organizacją pozarządową oraz samorządem prawniczym w sprawie przekazania im przez Starostę Ełckiego zawartych w części B kart pomocy opinii osób uprawnionych o udzielonej nieodpłatnej pomocy prawnej.

Biorąc pod uwagę powyższe, kontrolujący nie może uznać wyjaśnień Starosty Ełckiego w ww. zakresie. Nieterminowe wywiązanie się z nałożonego ustawą obowiązku stanowi naruszenie przepisów § 9 ust. 1 i 2 rozporządzenia.

Osobą odpowiedzialną za ww. uchybienie jest główny specjalista w Wydziale Organizacyjnym Starostwa Powiatowego w Ełku oraz osoba bezpośrednio go nadzorująca.

c) integracja usług z innymi formami darmowego poradnictwa

Zgodnie z art. 8a ust. 1 ustawy Starosta Ełcki sporządził listę jednostek nieodpłatnego poradnictwa, o czym szczegółowo w pkt 1 lit. b niemiejszego dokumentu.

Z udzielonych informacji wynika, że w I kwartale 2019 r. na terenie powiatu ełckiego wystąpił jeden przypadek, o którym mowa w art. 5 ust. 4 ustawy, tj. przekierowania osoby uprawnionej do innych systemów wsparcia obywateli, w związku z niemożnością całościowego lub częściowego rozwiązania jej problemu w drodze porady adwokata lub radcy prawnego.

[akta kontroli str. 57-67, 207-217]

Starosta Ełcki udostępnił wykonawcom przedmiotową listę w celu wykorzystania jej przy realizacji postanowień ww. artykułu ustawy. *[akta kontroli str. 57-67, 76-77]*

d) dotatkowe wsparcie osób uprawnionych

Analiza dokumentacji przedłożonej do kontroli wykazała, że zarówno w ofercie jak i w umowie z organizacją pozarządową nie zawarto zapisów dotyczących asysty. Asysta poradnicza ma charakter fakultatywny, co oznacza, że usługa ta jest oferowana w miarę możliwości. *[akta kontroli str. 57-67, 245-252, 319-336]*

3) Działalność kontrolna starosty, prowadzona na podstawie art. 11 ust. 8 ustawy.

Starosta sprawuje kontrolę bieżącą nad wykonywaniem zadań przez organizację, której zleca prowadzenie punktu na terenie danego powiatu. Zgodnie z art. 11 ust. 8 ustawy, odbywa się ona na zasadach określonych w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie. Zgodnie z art. 17 ustawy o działalności pożytku publicznego

i o wolontariacie organ administracji publicznej zlecający realizację zadania publicznego, może dokonywać kontroli i oceny realizacji zadania, w szczególności:

- stopnia realizacji zadania;
- efektywności, rzetelności i jakości realizacji zadania,
- prawidłowości wykorzystania środków publicznych otrzymanych na realizację zadania realizację zadania;
- prowadzenia dokumentacji związanej z realizowanym zadaniem.

Zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Sprawiedliwości, tego typu kontrola ma dotyczyć wykonania umowy, a zatem powinna odbywać się przynajmniej raz w roku.

Ustalono, iż w § 8 pkt. 1-6 umowy zawartej z organizacją pozarządową wskazano, iż Starosta sprawuje kontrolę prawidłowości wykonania zadania publicznego przez fundację, w tym wydatkowania przekazanej dotacji. Kontrola może być przeprowadzona w toku realizacji zadania publicznego oraz po jego zakończeniu do czasu ustania obowiązku, o którym mowa w § 6 pkt 2 umowy, tj. czasu wyznaczonego do przechowywania dokumentacji związanej z realizacją zadania. W ramach kontroli zleceniodawca może badać dokumenty i inne nośniki, które mają lub mogą mieć znaczenie dla oceny prawidłowości wykonywania zadania publicznego. W pkt 5 niniejszej umowy wskazano, że o wynikach kontroli zleceniodawca poinformuje zleceniobiorcę, a w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości przekaże mu wnioski i zalecenia mające na celu ich usunięcie.

Natomiast w ramach § 11 i 13 umowy określono przypadki: rozwiązania umowy przez zleceniobiorcę oraz rozwiązania umowy przez zleceniodawcę.

[akta kontroli str. 319-336]

W związku z powyższym należy stwierdzić, że w umowie z organizacją pozarządową realizującą zadanie publiczne w 2019 r. zagwarantowano wszechstronne możliwości kontroli prawidłowości wykonywania zadań oraz określono zasady odpowiedzialności zleceniobiorcy za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zadań, a także za niewykonanie wniosków i zaleceń otrzymanych po kontroli.

Z uwagi na fakt, że zapisy dotyczące kontroli zostały uwzględnione zarówno w umowie z organizacją pozarządową zawartą w roku 2018 jak i 2019, a w przedłożonej dokumentacji nie stwierdzono żadnych protokołów z kontroli, zadano pytanie, czy w okresie objętym kontrolą starosta przeprowadzał kontrole wykonywania zadań zgodnie z art. 11 ust 8 ustawy?

Starosta Ełcki wyjaśnił, iż *„W okresie objętym kontrolą Starosta Ełcki skontrolował wykonywanie zadań zgodnie z art. 11 ust. 8 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej. Pracownicy Wydziału Informacji i Cyfryzacji odwiedzili punkty wskazane w umowie nr 1.NPP.2017 w dniach 2-5 stycznia 2018 r. oraz zgodnie z umową nr 1.NPP.2018 3 stycznia 2019 r. oraz 30-31 maja 2019 r. Notatki z ww. wizyt w załączeniu do niniejszego pisma.”*

[akta kontroli str. 57-67, 78-80]

Powyższe wyjaśnienie nie może zostać uwzględnione. Analiza notatek służbowych, na które powołano się w wyżej cytowanym wyjaśnieniu wskazuje, że wizytacje punktów dotyczyły sprawdzenia, czy dyżury odbywają się zgodnie z przyjętym harmonogramem. Przedmiotowe kontrole nie objęły swym zakresem żadnego z obszarów wymienionych w art. 17 ustawy

o działalność pożytku publicznego i o wolontariacie, tj.: stopnia realizacji zadania; efektywności, rzetelności i jakości realizacji zadania; prawidłowości wykorzystania środków publicznych otrzymanych na realizację zadania; prowadzenia dokumentacji związanej z realizowanym zadaniem.

W związku z powyższym należy stwierdzić, że zarówno w 2018 r. jak i do dnia rozpoczęcia czynności kontrolnych w 2019 r. Starosta Ełcki dysponując odpowiednimi mechanizmami prawnymi nie przeprowadził kontroli wykonywania umowy dotyczącej świadczenia nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego przez organizacje pozarządowe, z którymi podpisał umowy, na zasadach określonych w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, do czego był zobowiązany na mocy art. 11 ust. 8 ustawy.

Zaniechanie obowiązku kontrolnego należy ocenić w kategorii nieprawidłowości, za powstanie której odpowiedzialność ponosi Starosta Ełcki.

Do ustaleń kontroli nie zostały wniesione zastrzeżenia.

Mając na uwadze powyższe ustalenia i oceny wnoszę o:

- 1) Uregulowanie harmonogramu dyżurów w okresie od 01.09.19 r. do 31.12.19 r. dot. nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego zgodnie z przepisami ustawy.
- 2) Prowadzenie kontroli wykonania przez organizację pozarządową warunków umowy, zgodnie z obowiązkiem wynikającym z art. 11 ust. 8 ustawy.
- 3) Podjęcie działań promocyjnych w zakresie systemu nieodpłatnej pomocy prawnej wśród podmiotów świadczących nieodpłatne poradnictwo specjalistyczne innego typu, wskazanych na liście, o której mowa w art. 8a ust. 1 pkt 1 ustawy, w celu integracji usług świadczonych na podstawie ustawy z innymi formami bezpłatnego poradnictwa, świadczonego w ramach zadań publicznych.
- 4) Uzupelnienie - w miarę możliwości - brakujących elementów listy jednostek nieodpłatnego poradnictwa, zgodnie z postanowieniami art. 8a ust. 2 ustawy oraz § 5 ust. 4 pkt. 2 rozporządzenia.
- 5) Przystosowanie wyposażenia poczekalni punktów nieodpłatnej pomocy prawnej, zlokalizowanych przy ul. Kościuszki 28A oraz przy ul. Małeckich 3/28 do wymogów postanowień § 5 ust. 4 pkt 1 i 5 rozporządzenia.
- 6) Zwiększenie nadzoru nad przygotowaniem i prowadzeniem w 2019 r. postępowania konkursowego w celu wyłonienia organizacji pozarządowej mającej prowadzić punkty, w których będzie udzielana nieodpłatna pomoc prawna lub świadczone nieodpłatne poradnictwo obywatelskie w 2020 r., w tym ogłoszenia o otwartym konkursie ofert poprzez zawarcie w nim wszystkich wymaganych elementów, w tym m.in. warunku o możliwości wydłużenia czasu trwania dyżurów do 5 godzin we wszystkich punktach na obszarze powiatu ełckiego, w przypadku gdy liczba osób uprawnionych, którym ma zostać udzielona nieodpłatna pomoc prawna lub świadczone nieodpłatne poradnictwo obywatelskie, uniemożliwia sprawne umawianie terminów wizyty w punktach na obszarze powiatu, stosownie do postanowień art. 8 ust. 6 ustawy.

- 7) Przekazywanie samorządom prawniczym oraz organizacji pozarządowej zawarte w części B kart pomocy opinie osób uprawnionych o udzielonej nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczonym poradnictwie obywatelskim w terminie określonym w § 9 ust. 1 i 2 rozporządzenia, tj. co najmniej raz w miesiącu.

Proszę Pana Starostę o podjęcie działań mających na celu usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości i uchybień oraz o poinformowanie Wojewody Warmińsko-Mazurskiego w terminie 21 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia, o sposobie wykorzystania uwag i wniosków oraz wykonania zaleceń, a także o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia działań.

Jednocześnie informuję, że stosownie do art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej, od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

wz. WOJEWODY
WARMIŃSKO-MAZURSKIWGO

Sławomir Sadowski
Wicewojewoda Warmińsko-Mazurski